

(א) ס"א מרדכי, (ב) ע"ז ב:
קדושין עב, (ג) [תענית ז':
(ד) סנהדרין כ, (ה) [ז"ל
נבוכדנצר ואחשורוש,
(ו) [ז"ל ואמרו אין והשביע
את הממלכה ואת הגוי וגו'],
(ז) [ז"ל יעבדו אתו את
נבוכדנצר מלך בבל ואת אשר
לא יתן וגו'], (ח) [ז"ל לנן,
(ט) [דברים כח],

גליון הש"ס

גמ' אדם ולא מלך. עי'
ע"ז דף ג ע"א תד"ה
כהנים: רש"י ד"ה
מסורבלין מלוכשין. עי'
רש"י שבת דף קלז ע"ב
ד"ה קטן המסורבל:
ד"ה אח אורי. עי' סנהדרין
דף קב ע"ב וברש"י שם
ד"ה אח לשמים. וברש"י
הושע יג טו:

(א) נב' אמר רב ווי
נתיקיס מה שכתוב:
בתורה והסמכתם שם:
(ב) רש"י ד"ה כי נעדים
(ג) לפני מלכי פסד:
(ד) ד"ה ושוואל אמר
פתח פתחא מהכא לא
מאקמיס: (ו) ד"ה כס
שמלך על תפסא. ג"כ אל
דלא פריש' לטוס ועד
שמלך מהדור ועד כוס
משוס דלסם החסר מהדור
עו כוס פתיל' ולא ו' אל
ז' קאמר אבל הכא חסיר
תפסא ועוד כסוים דקרא
קאי וארץ לפרש ד"ק כי
הוא רודם כי:

[א] גמ' הנקה אלהים וגו'
 רב אמר מהבא והתמכרתם
 כו' כ"ל: [ב] שם אעשה
 לכם ויהי צימי אחשורוש
 אמר רב ויי והי אחשורוש
 אמר רב כו' כ"ל:

[illegible]

אחשוורוש אחיו של ראש
ובן גילו של ראש, פ"י
אחשוורוש אח שוה לראש.
אחיו של נבוכדנצר כ'. הוא
אחשוורוש, הוא ברשעתו
מתחילתו ועד סופו. ת"ר
שלשה מלכו בכיפה, אחאב
ונבוכד[נצר] ואחשוורוש כ'.

פסוק הוא בדברי הימים: **שמך מעלמו**. שלא היה מורע המלוכה: **כי הוא רודה**. כמי בשלמה: **כס שמלך על כפפה** (ו) **ועל עזה וכו'**. והכי קאמר כי הוא רודה בכל עבר הכתר כמו מתפסק ועד עזה: **מלכו כציה**. מתחיל כי יפת הרקיע: **הא דאמן**. מהודו ועד כוש: **סימן**

אפסי ארץ את ישועת אלהינו אימתי ראו כל אפסי פתח לה פתחא להא פרשתא מהכא⁴ ארי נהם ודוב ריב⁵ ורשע דכתיב ביה⁶ עלה אריה מסובכ דוב שוקק זה ריב⁷ ורשע רב יוסף אלו פרסיים שאוכלין ושותין כדוב חיה כדוב מושל רשע זה המן על עם דל אלו ישראל א פרשתא מהכא בעצלתים ימך המקרה בשפלות שלא עסקו בתורה נעשה שונאו של הקב"ה מך ואין אלא הקב"ה שנאמר⁸ המקרה במים עליוניו רב ירה המעלות לולי ה' שהיה לנו אימר נא ישראל לולי תח לה פתחא להא פרשתא מהכא⁹ בברכות צדיקים זה העם זה מרדכי ואסתר דכתיב¹⁰ והעיר שושן צהלה שושן נבוכה רב מתנה אמר מהכא¹¹ כי מי גוי גדול הגסה אלהים וגו' [א] ויהי בימי אחשורוש אמר רב ויי לשפחות וגו' ושמואל אמר¹² ללא מאסתי ולא געלתי

בוכדנצר לכלותם בימי המן להפך בריתי אתם בימי
גא לא מאסתים בימי כשדים שהעמדתי להם דניאל
תי להם שמעון הצדיק וחשמונאי ובניו ומתתיה כה"ג
ר בריתי אתם בימי פרסיים שהעמדתי להם של בית
י כל אומה ולשון יכולה לשלוט בהם רבי לוי אמר
מר מהכא ²⁰ והיה כאשר דמיתי לעשות להם אעשה
לאש אחיו של ראש אחיו של נבוכדנצר הרשע שנקרא
שש הוא הרג הוא ביקש להרוג את החריב הוא ביקש
ותבן שטנה על יושבי יהודה וירושלם ושמואל אמר
ייתכן אמר כל שזוכרו אמר את לראשו ורבי חנינא
אחשורוש מס הוא אחשורוש הוא ברשעו מתחילתו
הוא דתן ואבירם הן ברשען מתחילתן ועד סופן ²⁶ הוא
אברהם הוא בצדקו מתחילתו ועד סופן ²⁸ הוא אהרן
הקטן הוא בקטנותו מתחילתו עד סופן כשם
ה כך במלכותו הקטין עצמו אצל מי שגדול ממנו
ח ואמרי לה לגנאי אמרי לה לשבח דלא הוה איניש
למלכותא וממונא יתירא הוא דיהב וקם מהודו ועד
העולם וחד אמר הודו וכוש גבי הדדי הוו קיימי כשם
י כיוצא בדבר אתה אומר ³⁰ כי הוא רודה בכל עבר
סופן העולם ועזה בסופן העולם וחד אמר תפסח ועזה
מלך על כל העולם כולו שבע ועשרים ומאה מדינה
עשרים ולבסופן מלך על מאה אלא מעתה ³¹ ושני חיי
הכא דקרא יתירא הוא מכדי כתיב מהודו ועד כוש
ברון ויילידי מלך

ישלש מלכו בבל העולם בולו.
והא דלא חשיב
אלכסנדר מוקדון משום דלא איירי
הכא אלא צאותם הכתובים להדיא:
אתה

[illegible]

אָרץ אַת יִשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ בִּימֵי מַרדְכָּי וְאַסְתֵּר רִישׁ לְקִישׁ
שׁוֹקֵק מוֹשֵׁל רִשְׁעַ עַל עַם דָּל אַרִי נוֹהֵם זֶה נְבוּכַדְנֶצַּר
אַחֲשׁוּרוֹשׁ דְּכָתִיב בִּיה⁶ וְאִרְוֹ חַיּוּה אַחֲרֵי תַנְיִינָה דְמִיָּה
וּמִסּוּרְבִלִין בְּשַׁר כְּדוּב וּמִגְדִּלִין שַׁעַר כְּדוּב וְאִין לֵהֶם מִ
שֶׁהֶם דְּלִים מִן הַמְצוֹת ר' אֲלֶעָזֶר פֶּתַח לֵה פֶתַחא לֵה
יָדִים יְדִלּוּף הַבִּית⁷ בְּשִׁבְלֵי עֲצֻלוֹת שְׁהִיָּה לֵהֶם לְיִשְׂרָאֵל
מִךְ אֵלָּא עֲנִי שְׁנָאמֵר⁸ וְאֵם מִךְ הוּא מַעֲרַכְךָ וְאִין מִמֵּ
נַחְמֵן בְּר יִצְחָק פֶּתַח לֵה פֶתַחא לֵהֶם פֶּרֶשְׁתָּא מֵהֵבָא⁹
ה' שְׁהִיָּה לֵנוּ בְּקוּם עֲלֵינוּ אֲדָם¹⁰ אֲדָם וְלֹא מֶלֶךְ רַבָּא
יִשְׁמַח הָעָם וּבְמִשׁוֹל רִשְׁעֵי יָאנָח עִם בְּרַבּוֹת צַדִּיקִים יִשְׁמַח
וּשְׁמַחָהּ וּבְמִשׁוֹל רִשְׁעֵי יָאנָח עִם זֶה הַמֶּן דְּכָתִיב¹³ וְהֵעִי
אֲשֶׁר לֹא אֱלֹהִים קְרוּבִים אֵלָיו רַב אֲשִׁי אֲמַר מֵהֵבָא¹⁵ אֵלָיו
וְהוּ¹⁶ הֵדֵא דְכָתִיב¹⁷ וְהִתְמַכְרְתֶּם שֶׁם לְאֻויִיכֶם לְעַבְדִּים
לְכָלוֹתָם לֹא מֵאֲסִיתִים בִּימֵי יוֹנִיִּים וְלֹא גַעְלִיתִים בִּימֵי
פֶרְסִיִּים כִּי אֵינִי ה' אֱלֹהֵיהֶם בִּימֵי גּוֹג וּמִגּוֹג בְּמַתְנִיתָא
חֲנִינְהּ מִיִּשְׁאֵל וְעוֹרִיהּ וְלֹא גַעְלִיתִים בִּימֵי יוֹנִיִּים שְׁהִשְׁמַחְתִּי

לכלותם בימי המן שהעמדתו להם מורכבי ואסתר לה
רבי וחכמי דורות כי אני ה' אלהיהם לעתיד לבוא ש'
מהכא ¹⁹ ואם לא תורישו את יושבי הארץ רבי חייא
לכם ^[2] אחשורוש אמר רב אחוי של ראש וכן גילו של
ראש שנאמר ²¹ אנת הוא רישא די דהבא בן גילו של ר'
להחריב שנאמר ²² ובמלכות אחשורוש בתחלת מלכות
שהושחרו פניהם של ישראל בימיו כשולי קדרה ורב
אמר שהכל נעשו רשין בימיו שנאמר ²³ וישם המלך
ועד סופו ²⁴ הוא עשו הוא ברשעו מתחילתו ועד סופו ⁵
המלך אחז הוא ברשעו מתחילתו ועד סופו ²⁷ אברהם הו'
ומשה הן בצדקן מתחילתן ועד סופן ²⁹ ודוד הו'
שבקמנותו הקטין עצמו אצל מי שגדול ממנו בתו'
בחכמה המולך אמר רב שמלך מעצמו אמרי לה לש'
דחשיב למלכא כוותיה ואמרי לה לגנאי דלא הוה חז'
כוש רב ושמואל חד אמר הודו בסוף העולם וכוש בסו'
שמלך על הודו וכוש כך מלך מסוף העולם ועד סו'
הנהר מתפסח ועד עזה ⁷ רב ושמואל חד אמר תפסח
בהדי הדדי הוו קיימי בשם שמלך על תפסח ועל עזה
אמר רב שדאלא בתחילת מלך על שמע ולבסוף מלך ע'
עמרם שבע ושלשים ומאת שנה במדבר ביה שא'
היוני ויזכירו וימאד מדינה למד לו י"מ"מ לרבינו:

בכִּיפָה וְאֵלּוּ הֵן אַחָאב ^אוְאַחְשָׁרוּשׁ וְנֹבֹכְדָנָצַר אַחָאב
אִם יֵשׁ גּוֹי וּמַמְלָכָה אֲשֶׁר לֹא שָׁלַח אֲדוֹנֵי שָׁם לִבְקֹשׁ
מִלֶּךְ עֲלֵיהֶּוּ הֵיכִי מִצִּי מִשְׁבַּע לָהּוּ נֹבֹכְדָנָצַר
וְהַמַּמְלָכָה אֲשֶׁר לֹא ^ביָתַן אֶת צִוְּאוֹרָו בְּעוֹל מֶלֶךְ בָּבֶל

מדינה: אסח"א 17. והשיב: "מזרים באניות בדרך אשר אמרתי לך לא תסיק עוד
ואמנתיסו ולא יגזלתם לבלתיסוף רביתו אחת כי יאזר י: אלהים: ויורא כי מר
על הארץ אשר אלהים שכינם בה: ומבדור כל 20. והיה כי ימנעו ימיתו לעשות להם א
ראשו יו דבקה: והיאל כ 22. ומבולמת אשורשוש בתחלת חמורו שטנה ע
אלהים עוד אלהים אלוהם לשבתם ארץ אונתו והם עשו ארץ חרבה: כיבשתי ל
בני ישראל ממזרח ער: ומבדור כ 26. ובעת דער כל יוסף למעול ביה הוא הפלך אחו: ובר
הנה ישראל ממזרח ער: עבאבא: שמות כו 27. ודוד ויהוה השקט ושלחה הגדלים
היה לו מלך עבדיו וספרים סליכס א ה ד וקח עמור את יוכבד דתרו לו לאשה ויה
אשר על שם אדני: שם לבקשן ואמרן אן השבעת את הממלכה ואזת וגו' ויהי כי ימנעו
ואזרו בעל מלך בדרב וברעב באדק ער הגו הארץ ואם י: עת מאת חני

1. כִּי עֲבָדִים אֲנַחְנוּ
וְיַעֲבֹדֵנוּ לֹא עֲזֹכֵנו
אֱלֹהֵינוּ וְיֵט עֲלֵינוּ חֶסֶד
לִפְנֵי מַלְכֵי פָרַס לֵת לָנוּ
מִחֵיה לְרוֹמֶם אֶת בֵּית
אֱלֹהֵינוּ וְלִהְיוֹת עִמָּד אֶת
חֲרֻבְתֵּינוּ וְלֵת לָנוּ גֵדֵר
בִּיהוּדָה וּבִירוּשָׁלַם:

עזרא ט ט
2. הִרְכַּבְתָּ אֶנֶשׁ
לְרִאשֹׁנוּ בָּאֵנוּ בָּאֵשׁ
וּבִמִּים וְתִצְיָאֵנוּ
לְיִרְיָה: תְּהִלִּים טו יב
3. זָכַר חֲסִדוֹ וְאִמּוֹתָיו
לְבֵית יִשְׂרָאֵל רְאוּ כָל
אֶפְסִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
אֲלֵדִינִי: תְּהִלִּים צח ג
4. אֲרִי נָהֵם דִּבְ שׁוֹקֵק
מִשָּׁל רָשָׁע עַל עַם דָּל:

משלי כח טו
5. עֲלֶה אֶרֶץ מִסְכָּבוֹ
וְנִמְשָׁחִיתָ גֹוִים נֶסֶע קָצָא
מִמֶּקְמוֹ לָשׁוּם אֶרֶצְךָ
לִשְׁמָה עֵרֶךְ תִּצְיָן
מֵאִין וְשׁוֹב: יִרְמְיָהוּ ד' ז'
6. וְאִרוּ חֵיוָה אַחֲרֵי
תִּנְיָנָה דְּמִנָּה לְדָב
וּלְשֹׁטֵר חֹד הֶקְמַת וְתִלָּת
עֲלֵעִין בְּפִמָּה בֵּין שְׁנֵה
וּכֹן אֲמֹרִין לָהּ קִמְיָה
אֲכָלִי בֶשֶׂר שְׂנֵא:

7. בעצלותם ימך
המקרה ובשפלות ידיים
ידלף הבית:

קהלת י יח

8. ואם מך הוא מערכך
והעמידו לפני הבהן
והעריך אותו הבהן על
פי אשר תשיג יד הנדר
לערכבו הבהן:

ויקרא כו ח
9. המקרה השם עבים
רכובו המהלך על כנפי
ורוח: תהלים קד ג
10. שיר המעלות לדוד
לולי יי שהיה לנו יאמר
נא ישראל: לולי יי
שהיה לנו בקום עלינו
אדם: תהלים קכ א-ב
11. ברבות צדיקים

יִשְׁמַח הָעָם וּבְמִשַּׁל רָשָׁע
יֵאָנַח עִם: מִשְׁלֵי כֹט ב'
12. וּמִרְדֵּי יֵצֵא מִלְּפָנֵי
הַמֶּלֶךְ בְּלִבּוֹשׁ מַלְכוּת
תִּכְלֵת וְחֹזֶר וְעִטְרַת זָהָב
גְּדוּלָּה וְתִכְרִיךְ בִּרְזָן
וְאַרְגָּמָן וְהָעִיר שׁוֹשָׁן
צִהְלָה וְשִׁמְחָה:

אסתר ח טו
13. הָרָצִים יֵצְאוּ
דְּחוּפִים בְּדָבָר הַמֶּלֶךְ
וְהָיָה נִתְּנָה בְּשׁוֹשַׁן
הַבִּירָה וְהַמֶּלֶךְ וְהַמֶּן
יֵשְׁבוּ לִשְׁתוֹת וְהָעִיר
שׁוֹשֶׁן נִבְּרָה:

אֶסְתֵּר ג טו
 14. כִּי מִי גוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר
 לוֹ אֱלֹהִים קָרְבִּים אֵלָיו
 בֵּי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרָאנוּ
 אֵלָיו: דְּבִירִים ד ז
 15. אִם הִנֵּסָה אֱלֹהִים
 לְבֹא לְקַחַת לוֹ גוֹי
 מִקְרֵב גוֹי בְּמִסַּת בְּאִתָּה
 וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה
 וּבְכֵד חֹשֶׁה וּבְרוּעַ טְוִיָּה

וּבְמִוֶּן דָּלִים כָּל
אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם יי
אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם
לְעִנְיָן: דְּבַר ד' לֹד
16. וַיְהִי בַיּוֹם אֲחֻשׁוּרֹשׁ
הוּא אֲחֻשׁוּרֹשׁ הַמֶּלֶךְ
מִמֶּהדוּ וְעַד כּוֹשׁ שֶׁבַע
וּנְשָׁאִים

וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהִים אֶת מֹשֶׁה וְאֶת אָהֳרֹן לְבָרֵךְ אֶת הָעָם הַזֶּה וְהָיוּ לְעֵד וּלְחֹתָם כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהִים אֶת מֹשֶׁה וְאֶת אָהֳרֹן לְבָרֵךְ אֶת הָעָם הַזֶּה וְהָיוּ לְעֵד וּלְחֹתָם כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהִים אֶת מֹשֶׁה וְאֶת אָהֳרֹן לְבָרֵךְ אֶת הָעָם הַזֶּה וְהָיוּ לְעֵד וּלְחֹתָם